

Spis treści

Nota wstępna 5

Wstęp 7

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Terminy. Gnoza, gnostycyzm, gnostyk, doświadczenie gnostyckie 15

a) Gnoza 15

b) Gnostycyzm 16

c) Gnostyk 17

d) Gnostyckie doświadczenie egzystencji 18

ROZDZIAŁ DRUGI

Manichejskie ingrediencje 21

a) Temat źródłowy – próby ustalenia 21

b) Zbójcecka lektura książek z tornistra 23

c) „Temperament manichejski” Miłosza 32

d) Miłosz *expressis verbis* o gnostyckim doświadczeniu egzystencji 38

ROZDZIAŁ TRZECI

Dwa światy gnostyckiego apokryfu 47

a) Uwagi ogólne 47

b) Dwie przestrzenie 52

c) Chwała obcości 54

d) Udręka obcości 55

e) Duch i ciało 58

ROZDZIAŁ CZWARTY

Gnostyckie „wcielenie” 61

a) Poezja jako świadectwo 61

b) Poezja jako zapis doświadczenia przetworzonego 62

c) *Wcielenie* 63

ROZDZIAŁ PIĄTY

Wcielenie a wczesna twórczość Miłosza 79

- a) Antynomia ja – oni 79
- b) W odbiorze krytyki dwudziestolecia międzywojennego 81

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Mityczny paradygmat poetyckiej eschatologii Miłosza 85

- a) Dualistyczny paradygmat *apokatastasis* 90
- b) Shahrastani 93
- c) Katastrofizm a eschatologia 94
- d) Eschatologia chrześcijańska czy gnostycka 104
- e) Warianty *apokatastasis* 105

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Demiurgiczna przestrzeń świata 109

- a) Lamentacja Anny 117
- b) Mityczna tradycja *Pieśni* – wskazanie Miłosza 118
- c) Relatywizacja przestrzeni: „ten” i „tamten” świat 120
- d) Epifania poza-świata jako obcej zasady 126
- e) Inferno świata 127

ROZDZIAŁ ÓSMY

„Z jasnej naszej ojczyzny strąceni na ziemię” 129

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

Czasoprzestrzeń jako eon 137

- a) Labirynt przestrzeni 137
- b) Bezmiar czasu 138
- c) Somatyczne kontaminacje podróży świata 139

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY

Dysocjacja w funkcji dualizmu 143

ROZDZIAŁ JEDENASTY

Symbol w mitotwórczej kreacji Miłosza 155

- a) Zasada *correspondance* 155
- b) Przepaść ziemi – głębia psychosomatyczna 159

c) Eskapizm 161

d) Ambivalentny sens panteizmu 163

e) Symbol homologiczny bipolarny 164

ROZDZIAŁ DWUNASTY

Substancje świata 175

- a) „Wód obszary” 175
- b) Żywiol powietrza 179
- c) Ogień 193

ROZDZIAŁ TRZYNASTY

Noc niespamiętana 229

- a) Zestawienie zasad 229
- b) Skład zasad – paralela walentyniańska czy manichejska 231
- c) Moce ciemności i ich antyteza 233
- d) Dym – piąty żywioł 236
- e) Obloki – reguła inwersji żywiołów 237
- f) Światło immanencji 240
- g) Dwie ciemności 244

ROZDZIAŁ CZTERNASTY

Ciało jako instrument *heimarmene* 249

- a) „Kołyska mocy” 249
- b) W odbiciu „czarnego lustra” 255
- c) Ciało wygnania 257

ROZDZIAŁ PIĘTNASTY

Duplikat jaźni 261

- a) Podwojenie: podmiot – bohater 261
- b) W jaźni jaźń 264
- c) Dwudzielność *sacrum* – przykład obłoków 265

ROZDZIAŁ SZESNASTY

Dwaj bogowie 271

- a) „Wygnaćcy Ewy” 271
- b) Obcy Bóg 275